

Poljoprivreda

Novo ministrstvo za prehrano in oskrbo. Sklep ministrskega sveta je, da se ustanovi ministrstvo za prehrano in oskrbo. V njegovo pristojnost spada: oskrba prebivalstva s prehrano in z ostalimi življenjskimi potrebščinami, izdelava gospodarskega načrta za vso državo, preskrba surovin, njih razdelitev na posamezna podjetja, izvedba ukrepov zaradi ustvarjanja zalog v državi, nadzorstvo nad cenami in pobiranje brezvestne špekulacije, vrhovna uprava in nadzorstvo nad delom industrijskih panog, ki se pečajo s proizvodnjo ter predelovanjem živil. Novemu ministrstvu bodo morala iti na roko razna druga ministrstva, banske uprave in ustanove, ki imajo nalogo oskrbovati državo in skrbeti za prehrano. Od trgovinskega ministrstva pride pod področje prehranjevalnega ministrstva nadzorstvo nad cenami in znana izvozna družba Prizad. Uredba stopi v veljavo z dnevom objave v »Službenem listu«.

Minister za prehrano. Za prehranjevalnega ministra je postavljen dr. Milan Protič, glavni ravnatelj Narodne banke v Beogradu. Prvi minister za prehrano je bil v Jugoslaviji dr. Anton Korošec. Koj po prevratu je bil podpredsednik vlade in je prevzel v tem položaju še ministrstvo za prehrano.

Uvedba nakaznic za kruh in moko. S 1. februarjem bo uvedena v vsej dravski banovini prodaja kruha in moke na nakaznice. Odrasla oseba bo dobila na mesec 4 kg pšenične moke ali 13,33 kg kruha. Po posebnih nakaznicah za otroke do šestih let znaša mesečna količina kruha 6,66 kg, od 6—14 let pa 10 kg kruha.

Vojni minister napovedal red pri bodočih vpoklicih na orožne vaje. Vojni minister je objavil 18. januarja ukaz, ki se nanaša na vpoklic k vojaškim vajam. Minister pravi v tem ukazu: »Obveščen sem bil, da je pri vpoklicu obveznikov na orožne vaje preteklo leto večkrat prišlo do tega, da so bili posamezni obvezniki klicani na vaje večkrat, včasih po petkrat, dočim nekateri obvezniki niti enkrat. Zgodilo se je, da je bilo med temi obvezniki največ takih, ki so gospodarsko slabše založeni, medtem ko bogatejši niso bili niti vpoklicani. Ker tak način vpoklicanja obveznikov slabo vpliva na moralo širokih slojev, naročam: 1. da pregledajo poveljniki posamezna vojna okrožja in doženejo, kolikokrat so se ponavljali večkratni vpoklici na orožne vaje. 2. Oni, ki so nepravilno klicali obveznike na vaje, bodo poklicani na strog odgovor. 3. Pri bodočih vpoklicih se omenjeni primeri ne bodo več ponavljali. Pri izdelovanju načrta za bodoče vpoklice se bo moralo paziti, da bodo

slabše stoječi obvezniki in njih živina ter vozovi klicani na vaje ob času, kadar niso neobhodno potrebni doma za kmečko delo, trgovino ali kako drugo gospodarsko panogo. 4. Poročila o nepravilnih vpoklicih v letu 1940. morajo biti vojnemu ministrstvu dostavljena do 15. februarja 1941.«

JNS in opice. Je res čudno zanimanje, ki ga kažejo nekateri JNS listi za opice kot prednike in roditelje človeka. To zanimanje je tako močno, da je nagnilo sarajevsko JNS glasilo »Jugoslovansko pošto«, da je objavila o pravoslavni praznikih ne članek o včlovečenem božjem Sinu kot Zveličarju človeka in

človeštva, marveč o opici kot roditelju človeka. Članek je bil pisan nemško od nekega nemškega profesorja, ki se znanstvenemu svetu ponuja kot strokovnjak za nauk o opičjem pokolenju človeka. Komur je tak nauk po godu, mu ga privoščimo. Nekaj pa ne moremo dovoliti, in to je trditev: »Znanstveno je dokazano, da je človek nastal iz opice.« Če za JNSarje zadostujejo dozdevni »znanstveni« dokazi, ni s tem rečeno, da so dokazi v resnici znanstveni. Vsi resni strokovnjaki in učenci odklanjajo nauk o opičjem pokolenju človeka kot popolnoma neznanstven. Trditev, da človek izhaja iz opice, je prav tako malo ali visoko znanstvena kot trditev, da je JNS stranka afriških ali azijskih opic. Mar mislijo JNS listi, da bodo s takimi laži-znanstvenimi trditvami dvignili jugoslovansko moralo?!

Novice iz domačih krajev

Zlati naročnik »Slov. gospodarja«. Te dni je poslal upravi »Slov. gospodarja« 50tokrat celoletno naročnino Martin Jesenek, urarski mojster in izvedenec za cerkvene ure iz Šmarja pri Jelšah. Zlati naročnik bo obhajal letos s svojo blago ženko Rozo dijamantno poroko. Daleč po Slovenskem znanemu urarskemu strokovnjaku se »Slov. gospodar« zahvaljuje za zlato zvestobo in mu iskreno čestita k redkemu ter izrednemu bisernemu jubileju z željo, da bi ga dočakal s svojo življenjsko tovarišico pri zdravju in duševni čistosti!

Glavna kuharica na dr. Koroščevi novi sveti maši dočakala 90 let. Na god sv. Neže je dočakala v Branislavcih pri Ljutomeru 90 let Marija Bratuša, preužitkarica. Jubilatka je bila na več kot 60 primicijah glavna kuharica. Najodličnejši novomašnik, na kojega primiciji je kuhala, je bil blagopokojni naš voditelj in minister g. dr. Anton Korošec. Bratuševa je pri 90 letih čila ter zdrava in se poslužuje očal samo tedaj, kadar šteje. Posestvo je izročila sinu Janezu, a še vedno pomaga na domačiji. O dr. Koroščevi primiciji pripoveduje, da je bilo na njej v lepo okrašeni »huti«, ki je stala pred hišo, 500 gostov. Dasi Koroščevi niso bili bogati in so imeli leseno hišo, pa so dobri ljudje toliko nanosili za pogostitev povabljenih, da je še ostalo. Primicija je trajala tri dni. Ko je ob koncu nove maše vprašal dr. Korošec Bratuševo za račun, ker se je toliko mučila in skrbela, je odgovorila, naj ji da, če hoče, za vse tri kuharice 30 goldinarjev. Dr. Korošec se je začudil in rekel: »Nisem mislil, da tako malo zaslužite!« Bog živi Bratuševo, da bi še dokaj let živela v zdravju in zadovoljstvu!

V smrt za bolno ženo. Jakob Kerbler, 71 letni delavec iz Vurmata, se je napotil k Sv. Duhu na Ostrem vrhu, da bi se tamkaj posvetoval s svojimi znanci glede domačih zdravil za svojo bolno ženo, kateri ni mogel radi revščine poklicati zdravnika. Na težavni in zasneženi poti je obnemogel in so ga našli v snegu zmrznjenega na osamljenem mestu. Truplo so zapeljali k Sv. Duhu v mrtvašnico.

Med jokom izgubila 2000 din. Natararica Marico Goljat v Mariboru je zadela nesrečo. Ko se je vračala iz gostilne v Mlinski ulici, si je brisala med potjo solze za izvoljencem, s katerim se je poprej sprla. V robčku, s katerim si je utirala solze, je imela 2000 din in ti so ji padli nekje na tla in ob nje je.

Otrok se nevarno poškodoval s piščalko. Janez Simončič, triletni sinček delavca na Košakih pri Mariboru, je piskal okrog domače hiše na piščalko. Nenadoma je padel radi spodrsenja na piščalko, ki se mu je zabila skozi usta in hudo ranila grlo. Fantka so hitro spravili v bolnišnico.

Zmrznjenega so našli. Na Vologi pri »Lipici« v župniji Vransko so našli zmrznjenega 40 letnega Telesforja Razenštajna iz Šmartnega ob Dreti. Rajni je zapustil pet nedoraslih otrok.

Izpodsekana bukev ubila mladega gospodarja. Ivan Ogorevc, posestnik v Brezju v župniji Pišce pri Brežicah, se je podal s tovarišem v Bibičevo hosto v Rapovčah, da bi podrla bukev za drva. Izpodsekana bukev pa se je pri padcu iznenada okrenila tako, da se ji Ogorevc ni mogel umakniti. Deblo je pokopalo mladega gospodarja, ki je obležal na mestu mrtve z zdrobljeno glavo in prsnim košem. Smrtno ponesrečen zapušča ženo z malim otrokom.

Prvo bombardiranje iz zraka je bilo pred 90 leti v Benetkah. Leta 1849. so Avstrijci oblegali Benetke. Mesto je bilo že od l. 1814. pod avstrijsko oblastjo. L. 1848. pa je izbruhnil v Benetkah upor pod vodstvom nekakega advokata iz Miljeta. Benečani so oglasili svojo lastno republiko. Avstrijska vojska je mesto obkrožila in ga začela oblegati. Benečani so se Avstrijem upirali leto dni. Dne 22. junija 1849 so Avstrijci uporabili prvič v zgodovini zažigalne bombe. Na 200 majhnih balonov so privezali po 15 kg zažigalne snovi. Te balone so privezali na prave velike balone in ob ugodnem vetru odjadrali nad Benetke. Nad mestom so zažgali snov, ki so jo nosili baloni ter jih spuštali nad Benetke. Ne-

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

»Ne! Ti nisi Judeža, ti si sebe igral. Ti si z Bogom in z ljudmi skregan.«

Kri mu je udarila v blede lice. Trmasto ji je odgovoril:

»Ne morem za to. Mene so ljudje takega napravili.«

»To je seveda najlaže, da krivdo na druge vališ,« mu je rekla zaničljivo.

»Ti! Ko bi bila ti v moji koži...! Jaz nisem imel nikoli kaj prida na svetu. Nimam doma in nikogar na svetu, ki bi mi dobro hotel.«

»A tako? In tvoja teta? Kaj pa ti ta drugega hoče kakor dobro?«

»Mo, Bog, teta! Da, ta je dobra. Ko bi le tako otročja in acumna ne bila! Sicer pa je nikoli ni doma. Zaradi nje bi lahko od lakote poginil in se sedemkrat na dan pogubil.«

»Ali te ni sram, da kaj takega rečeš? Ta revica naj bi zate delala, namesto da bi ti za oba pridelal!«

Zardel je ko kuhan rak.

»Saj ne pravim, da bi morala zame delati,« se je branil. »Saj ji dam večkrat kak denar in ne zahtevam od nje ničesar za to. Jem navadno tudi kje drugje. Pa pri domu bi naj več bila, da bi jaz ne bil zmeraj sam.«

3

»Meni se zdi, da nisi dosti sam in da imaš tovarišje že, le prave na.«

»Pa poišči mi bojšo, če jo najdeš! Vsa fara me mrzi, živa duša mi ne zaupa, vsega najhujšega me dolžijo, nihče mi ne privoščil prijazne besede; če se pridruživ katerim od tistih, ki so v veljavi, me gledajo ko garjevo ovco, da se rajši sam po pasje izgubim. Še poštenega imena mi ne dajo. Sam vrab bi se takega življenja naveličal.«

»Judež, pusti vraba na miru!«

»Viš, še ti nočeš za moje pošteno ime vedeti — sram te je, da bi ga izgovorila.«

»Pošteno ime si je treba zaslužiti, potem ti ga bo tudi vsak dal.«

»Ali sem tak hudobnež, da ne zaslužim poštenega imena?«

»Res ti delajo ljudje krivico, to kar rada priznam. Ali ti si sam tudi kriv.«

»Zakaj?«

»Ko zmeraj komu kaj na mrz narediš.«

»Komu sem kaj naredil?«

»Enega ti bom kar povedala: Gorniku, temu revnemu bajtljarju, si ponoči vodo na njivo napeljal.«

»Kdo mi more dokazati?«

»Če si pošten, ne boš tajil.«

»Tebi bom resnico povedal: da, res sem to storil! Gornik pa mi je hudobno besedo v obraz zagnal.«

»Človek, kakor si ti, mora hudo z dobrim vračati.

Podsut rudar. V nedeljo, 12. januarja, zjutraj se je vsula v kiso vskem rovu v Zagorju ob Savi 80 kubikov debela plast premoga na 22 letnega rudarja Ignaca Perka, doma iz Armbrusa pri Novem mestu. Perko je bil komaj nekaj dni zaposlen pri rudniku in že ga je dohitela nesreča. Ko je kopal Perko z dvema tovarišema premog, se je začelo pokanje zemlje in premoga. Tovariša sta še pravočasno odskočila, Perka pa je zajela plast.

Klice najbednejših za prehrano čez zimo. Letošnja izredno huda zima, ki je sledila slabi letini, kakor jo pomni le malokdo, prijemlje ter stiska vse sloje. Po deželi so pa največji reveži viničarji po Halozah in tudi po drugod. Radi slabih vinogradnih pridelkov viničar skoraj ničesar ni zaslužil in se nikakor ni mogel oskrbeti za zimo, ko ni dela in ne zaslužka, pač pa je treba preživljati družino. Statistika nam kaže, da je v okrajih Maribor desni in levi breg, Pluj in Ljutomer 7000 viničarskih rodbin z nad 32.000 osebami, kojih preživljanje zavisi od zaslužka pri vinogradnem delu. Ti siromaki nimajo živeža niti za nekaj dni vnaprej, a tudi pri trgovcih si ne morejo ničesar oskrbeti, ker so brez denarja in kredita. Na bansko upravo v Ljubljano je bila naslovljena posebna vloga z nujno prošnjo, da se pobriga za prehrano bednih viničarskih družin, ki so prepuščene usodi prosjačenja. Ti reveži pa še po Halozah prositi nimajo kje, ker je povsod največje pomanjkanje. Upamo, da bodo na banovini uvideli nujnost omenjene vloge in bodo priskočili na pomoč viničarjem v res skrajni sili.

Pozor pred postopači in cigani! Od Sv. Križa pri Rogaske Slatini poročajo: Dan za dnem se po naših kmetijskih domovih množijo obiski nezaželjenih mladih postopačev in beračev. Ti vedno v večjem številu prihajajo iz sosedne banovine preko Sotle. Da, za reveže smo odprtih rok, toda v prvi vrsti moramo skrbeti za domače reveže. Preko Sotle pa nas prav za prav nadlegujejo pohajači in mladi delomrzneži. Ko smo v poletni vročini v trudu in znoju delali na polju, so se nam taki postopači iz sence smejali. Morda so med njimi tudi vohuni za morebitne nezaželjene nočne obiske. — Iz južnih krajev nas preko Sotle obiskujejo tudi cigani. Pred temi bodimo posebno pozorni, sicer nam hitro kaj zgine. Najdejo se pa med nami tudi ljudje, ki so za vero v Boga nedovzetni — v cigansko vero (čarovnijo) pa so dovzetni. Tako nekateri izročajo ciganom večje vsote denarja (ena družina je ciganom izročila 2000 din) z vero, da jih cigani osrečijo. Opozarjamo, da do danes še niso cigani nobenega osrečili, ampak vedno doživijo veliko razočaranje njih verovanec. Priporočamo, da vsak nezaželjeni ciganski obisk javite orožni-

kom, da se izženejo iz občine. Tako storimo svojo dolžnost, da obvarujemo sebe in svojega bližnjega pred cigansko nadlego. Zpomnimo pa si za vedno, da se sreča, in sicer prava sreča išče v veri v Boga, nikdar pa v veri v cigana. Če bi po razočaranju to vprašali ciganske verovance, bi nam tudi oni to potrdili s posebno pripombo, da cigan ne bo noben nikdar več pod njihovo streho. Če bodo pa razočarani ciganski verovanci po razočaranju bolj dovzetni za pravo krščansko vero — bomo prisluhnili.

Volk ustrelen. Blizu Dolge vasi pri Kočevju je bil zadnje dni ustrelen volk. Zver je radi prejšnjih obstrelav tako shujšala, da je tehtala komaj 40 kg. Ta volk je že lani trgal po obširnih kočevskih gozdovih srujad in napravil v loviščih mnogo škode.

Požari

V Trbovljah je poškodoval nočni ogenj leseno ogrado in ostreže na stari glažuti. Gasilec je uspel, da so omejili požar na prednji del poslopja. Zelo velika je bila nevarnost razmaha nesreče, ker so v bližini stanovanjske hiše in rudniške delavnice z mnogim lahko vnetljivim materialom. Tudi v goreči stavbi so bili sodi s karbolinjem in srambe vnetljivih predmetov. Pri reševalnih delih sta bila ranjena dva gasilca. Škoda znaša 30.000 din.

Pri tovarni za dušik v Rušah je izbruhnil ob enih čez polnoč požar v gospodarskih poslopih delavske kolonije. Ogenj se je naglo razširil med zložena drva delavcev, ki so oškodovani na gorivu za 10.000 din. Škoda na barakah, ki so last tovarne, pa znaša 25.000 din. Nesreča je nastala najbrž radi še tlečega pepela, katerega je nekdo iztresel v bližino drv.

Za 100.000 din škode je povzročil zaradi kratkega stika nastali požar na ostrežu velike Piatnikove papirnice na Njivicah pri Radečah. Gasilci in civilno prebivalstvo so preprečili, da se nevarni ogenj ni razširil. Škoda je krita z zavarovalnino.

V rastlinjaku v banovinski sadjarski in vinarski šoli v Mariboru je izbruhnil ogenj zaradi tlečega tramovja, katerega so pa obvladali domači ljudje in gasilci. Škode je okoli 15.000 din.

V rudniku v Hudi jami pri Laškem se je vnela plast premoga in je zajel ogenj večji obseg. Trenutno je doma brez dela polovica delavcev, drugi pa so zaposleni z gašenjem. Na pomoč so prihili za gašenje izvežbani delavci iz Hrastnika. Upanje je, da bo nesreča kmalu odstranjena in bo delo v premogovniku šlo po starem tiru.

Na novega leta dan zjutraj je presenetil spečo rodbino Franca in Terezije Kos iz Cerkevjenjaka v občini Sv. Anton v Slov. goricah ogenj, ki je izbruhnil na podstrežju stanovanjskega poslopja ter vpepelil vso stanovanjsko in gospodarsko poslopje do tal, vse pohištvo, posteljnino, obleko in obutev ter različno gospodarsko orodje. Rešili so samo živino in golo življenje. Škode je za 40.000 din. Pogorelca se toplo priporočata usmiljenim srcem!

Od žeparja okraden čevljar. Čevljarskemu mojstru Godecu v Mariboru je sunil žepar listnico s 5000 din.

Vlomilec v stanovanja na delu. V Mariboru sta bila izvršena v stanovanje na Aleksandrovi cesti v minulem tednu dva drzna vloma. Neznaneec je odprl z vitrihom spalnico gostilničarja Martina Polaka. Odnesele je zlato moško uro z verižico, zlato žensko zapestno uro z verižico, še eno zlato zapestnico in 112 din drobiža. Iz stanovanja Marije Polanec, tudi na Aleksandrovi cesti 81, je bil ukraden 1500 din vreden ženski plašč, last Julijane Židanikove.

Od razbojnikov napadena zakonca. V Oseku pri Sv. Trojici v Slov. goricah gospodarita na samotnem imanju že priletela zakonca Rudolf in Marija Vajdič, ki sta na glasu, da posedata denar. Nad ta dva sta se spravila v noči dva razbojnika. Eden je napadel v spanju ženo z ročajem od metle, drugi pa je zabodel z nožem moža parkrat v glavo ter hrbet. Tolovaja sta hotela imeti denar, katerega pa Vajdič ni imel doma, pač pa v hranilnici. Pobralla sta razne predmete in izginila v noč. Pravijo, da je eden od napadalcev iz kaznilnice pobegli Ivan Bratko, ki straši že od jeseni po Slovenskih goricah.

Bogat roparski plen. V Tišini v Prekmurju so zakrinkani roparji napadli grad grofice Batiany. Proti morebitnemu presenečenju so se zavarovali s tem, da so postavili stražo. Zvezali so služkinjo in grofice. Obe sta morali gledati, kako so tololvaji pretaknili vse. Izšli so od grofice ključke od omare, iz katere so odnesli 30.000 din gotovine in dragocen rodbinski nakit, ki se je podedoval od roda do roda in predstavlja veliko vrednost. Po opravljenem poslu so izginili. Okoliščine roparskega napada dajo sklepati, da so bile roparjem razmere v gradu dobro znane. Opisani napad, pri katerem je bila grofica pretepena do nezvesti, je bil že tretji na grofice Batiany.

Boljševiško bogostrunstvo. Boljševiški brezbožniki, ki uganjajo bogostrunstva, so se pojavili v zadnjem času v Celju. Blizu mosta čez Koprivnico v ulici Komenskega stoji znamenje kot spomin na morilko kugo v Celju. V kapelici je visel križ. V noči so neznanci sneli ta križ, razbili razpelo, na kapelico pa so napisali: »Dol s farji, živila sovjetska Rusija!« V isti noči so bili načečkani slični napisi po raznih mestnih stenah ter plotovih.

Slučajno prijet pobegli kaznjeneec. Na ljubljanskem kolodvoru je pozval vratar pri oddaji vozniških kart mladega fanta, naj doplača vožnjo od Litiče do Ljubljane, ker se je vozil zastoj. Pozvani se je hotel izmuzniti, a ga je že držal stražnik, da bi ga odvedel v vratarjevo sobico na zaslišanje. Ko je pa padel prijetemu nenadoma iz žepa samokres in se je stražnik sklonil, da bi ga pobral, ga je prehitel fant, nameril proti stražniku in trikrat ustrelil. Krogle k sreči niso zadele, ker se je stražnik pravočasno sklonil in se vrgel nad nasilneža, da bi ga razorožil. Pomagal mu je še železniški vratar. Pri preiskavi na stražnici so našli pri aretiranem še en samokres. Gre za 24 letnega pobeglega kaznjence in bivšega knjigovodskega pomočnika Antona Rodiča. Rodič je bil obsojen od okrožnega sodišča v Novem mestu radi tatvin na osem mesecev in na prisilno delo. Pobeg-

Postati moraš priljuden, lotiti se moraš rednega dela — pa te ljudje ne bodo več po strani gledali.

»Saj ne pomaga, če se še tako slinim okoli ljudi.«
»Sliniti se ti ni treba okoli nikogar. Prav delaj pa te bodo ljudje spoštovali.«

»Kdo bo mene spoštoval?«

»Jaz te bom. Jaz te bom spoštovala, če boš pravi človek.«

»Ti? Ti? Ti?... Povej mi, povej, kaj naj storim, da ti bo prav!«

»Slabo tovarišijo pusti! Tisti Migec ni kaj prida prijatelj zate.«

»Saj si nisva prijatelj. Garati moram zanj, plačuje me pa slabo.«

»Dobro, pusti ga in se ga izogni! Glavna reč je, da se lotiš poštenega dela. Ne potikaj se po planini, pusti divjo jago, saj ti ne nese in te le na slab glas spravljaja. Pridno delaj, varčen bodi pa živi, kakor je za kristjana!... Boš videl, če boš tak, te bodo ljudje kmalu drugače gledali.«

S pobešeno glavo je stal pred njo in ni odvrnil ne besede.

»Bodi, kakor je prav! Drugega ti ne manjka,« ga je opomnila.

Tedaj je dvignil glavo, črne oči so se mu zasvetile, dejal je goreče in odločno:

»Da, da, bom — tebi na ljubo, Julka, bom.«

Julka je od jeze zardela in ga je zavrnila:

»Meni na ljubo ni treba — nočem. Meni je vseeno, kak si. Bogu na ljubo se poboljšaj in sebi na ljubo — saj bo se tebi v korist.«

Ogenj v očeh mu je ugasnil, žalostno jo je gledal.

»Pa če te ubogam, ali me boš potem v časti imela?«

»Ali boš?«

»Bom! Če boš vreden, te bom spoštovala in v časti imela.«

»Ali me boš potem tudi s pravim imenom klicala?«

»Seveda. Tudi druge bom odvadila, da te ne bodo več za Judeža klicali.«

»Mar so mi drugi?... Pa to bom storil, kar ti praviš. Bom!«

»Obečati je lahko, držati pa težko.«

»Kar resno obljubim, to tudi držim.«

»Dobro, bom videla, če si moč. Pa zapomni si: dokler se ne spreobrneš, ne bom več spregovorila s teboj — ti me tudi ne smeš nagovoriti.«

Naglo si je oprtala koš in je odšla navzgor, ne da bi se kaj ozrla.

On je stal kakor vkopan in je gledal za njo. Jej, je ta dečla rezka in ponosna! Pa ga vendar neka nepremagljiva sila vleče k nji. Ko bi mu bil kdo drug takó vest spraševal, kakor mu jo je ona, bi bil vsakemu posvetil, da bi se mu ne bilo ljubilo več. Kako, da se je temu dekletu vdal? Ali je kaj upal od nje? Ti ljubi Bog,

sreča je hotela, da je zapihal nasprotni veter in zanesel vse balone nad avstrijsko taborišče, kjer so povzročili veliko škodo.

Ponesrečeno letalo je zažgalo hišo. Neko švedsko vojno letalo se je vadiło visoko nad oblaki. Iz neznanih vzrokov pa je naenkrat strmoglavilo proti zemlji. Bencin se je vnel. Nekaj gorečega bencina je poskropilo neko hišo in jo vnelo. V hiši je zgorela tudi 77 letna starka.

Letalo brez propelerja. V zadnjih dneh so s polnim uspehom preizkusili novo italijansko letalo brez propelerja. To letalo je kovinski enokrovnik. Tehta 4 tone in ima kabino, ki omogoča tudi polete v izredno višino. Ima iste vodilne vzvode kakor navadno letalo, poleg tega

niti je iz bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji, nakar so ga dolgo zaman iskali.

Preužitkar umorjen in izropan. V Lukovici pri Trebnjem na Dolenjskem je postal žrtev roparskega umora preužitkar Anton Prah. Morilec je Praha pobil s sekuro, mu presekala vrat in mu povzročil več ran na glavi. Iz tolikih ran se da sklepati, da se je napadani postavil po robu napadalcu. Umor je odkrila Prahova hči, ki se je vrnila po dvodnevni odsotnosti in je našla očeta umorjenega.

Po svetu

Sveti oče in vojni ujetniki. Število vojnih žrtev v tej vojni dnevno narašča. Niso to samo padli, umrli ali ranjeni, marveč tudi begunci in vojni ujetniki. Njihovo število je veliko in njihova usoda nadvse težka. Ločeni so od svojih družin ter izpostavljeni bedi in pomanjkanju. Sv. oče papež Pij XII. je tem nesrečnikom posvetil posebno skrb že od početka vojne. Njegova očetovska skrb velja vsem beguncem in ujetnikom, naj so te ali druge vere, te ali druge narodnosti. Sestavil je poseben odbor, čigar člani bodo obiskali ujetniška taborišča po posameznih državah. Sv. oče si tudi zelo prizadeva, da bi se vpostavile vezi med ujetniki in njihovimi družinami.

Haile Selassie, bivši abesinski cesar, ima svoj glavni stan v Hartumu v angleškem Sudanu, odkoder vodi napad na Abesinijo

pa še vzvod za urejanje plinskega zgorevanja. Aparat bodo lahko izdelovali v serijah, brzina mu bo v višini 15 km skoraj 1000 km na uro. Izumitelj novega letala, inženjer Canpini, izjavlja, da bo s tem letalom mogoče v nekoliko urah skozi stratosfero preleteti razdalje med celinami. Označuje ga za raketo letalo, ki je opremljeno z nepropustnimi kabinami, v katerih se zrak avtomatično popravlja. To letalo pomeni odločilni preobrat v zgodovini zračne plovbe.

Mož, ki ni hotel neoženjen umreti. Na švedskem so pokopali 84 letnega starčka Svena. Na čelu spreveda, ki je bil v nekem manjšem švedskem mestu, je bila njegova 21 letna vdova. Sven se je trikrat po-

lahko bi ga bila napravila za najsrečnejšega človeka na svetu. Ne, ne, ne, saj je nora ta misel... Hahaha, da bi ga županova vzela! Prej bi prišel Lucifer v nebesa, kakor da bi ga Nadvorska vzela. Da mu je le mogla priti taka nora misel!... Če bi bil tudi cel svetnik, saj bi ga ne marala. Saj mu je danes dovolj jasno zabrusila, naj si nikar kaj česa ne misli, da bi njej na ljubo kaj storil. Tega mu pa le ne more braniti, da jo ima rad, čisto tiho na dnu srca rad, ne da bi njej ali komur koli kdaj kaj o tem črnil. Že ta tiha, skrita misel nanjo je lepa. Več ne upa, nikoli, nikoli, nikoli ne — še misliti ne sme na kaj več. Že to je dobrot, da ga ne prezira, kakor ga prezirajo drugi ljudje, da govori z njim kakor s človekom, da se briga zanj, da bi ga rada videla do brega, poštenega, spoštovanega. In če bo, kakor je prav, ga bo spoštovala in imela v časti... To! Pred njo veljati za poštenega človeka, to je sreča, vredna vsake žrtve. Otožnega srca, pa vendar z nekim blaženim upanjem v novo življenje je šel po poti navzdol.

Julka pa je medtem dober streljaj više spet počivala. Danes je bil koš kar čudno težek.

Pa težje še so bile misli, ki so ji stiskale srce. Zdaj ji je bilo žal, da je bila nasproti Judežu tako odurna in neusmiljena. Toda s takimi zakrknjenimi ljudmi je prav, če je človek strog in neusmiljen. Zakrknjen bi rekla, prav za prav niti ni ne tako, saj voljo ima dobro. Pa najsi je tak ali tak, usmiljenja je vreden. Nihče ni pri-

Vojaški položaj v Albaniji

Pomen Albanije

Po zanesljivih virih so izselili Italijani iz zafrontnih mest: Valona, Berat in Elbasan civilno prebivalstvo, ker se jim vedno bolj približujejo prodirajoči Grki, ki so bili 15. januarja od teh mest oddaljeni 20—30 km. Strokovnjaki menijo, da je ves nadaljnji razvoj grškega napredovanja odvisen od položaja pri mestecu Tepeleni, katerega so Italijani izpraznili, in se bo fronta pomaknila znatno na severozapad in izenačila. Tedaj bo v grški posesti skoro polovica Albanije in rodilo se bo resno vprašanje, ali se bo Italijanom sploh še izplačalo braniti ostalo, severno polovico, ki nima zanj nobenega ne vojaškega ne drugega pomena, zlasti še, ker bi jim potem ostala kolikor toliko uporabna luka samo še ona v Draču.

Albanija je imela pomen za Italijo samo kot izhodno ozemlje za vdor v Grčijo ter kot obramba Otrantske morske ožine na vzhodu. Kakor hitro odpade ta dvojna važnost, postane Albanija za italijansko vojujočo velenilo brezpomembna.

Odgovor na dve vprašanji

Po tem razmotrivanju o pomenu Albanije za Italijo v vojaškem oziru se moramo dotakniti na kratko odgovora na vprašanje: Čemu se imajo Grki zahvaliti za uspehe na albanških bojiščih? Odgovor se glasi: Načinu bojevanja in res celotni mobilizaciji grškega naroda.

Poseben način grškega bojevanja

Pri celotni prvotni obrambi in pri prodiranju v albansko ozemlje se Grki izogibljajo po možnosti velikih frontalnih (od spredaj in naravnost) napadov. Grške divizije in druge večje edinice ne delujejo skupno in naenkrat. Navadno napadajo manjše, samostojne, izločene enote, kakor čete in bataljoni, ki skušajo nasprotnika obkoliti in se poslužujejo pri tem vseh prednosti, ki jih nudijo tla. Tem manj-

šim oddelkom so dodeljeni pionirji in drugi posebni oddelki, da jim hitro postavijo mostove, popravijo ceste, pomagajo prepeljati topove itd. Ves načrt za grški napad in sploh za sedanje grško bojevanje je izdelal general in ministrski predsednik Metaxas sam osebno. Za zgled mu je bil nemški način napadanja in hitrega prodiranja na Norveškem in v Flandriji.

Mobilizacija celotnega grškega naroda

Dan na dan čitamo v vojnih poročilih, koliko mora pretrpeti vojaštvo v Albaniji radi visokega snega, snežnih viharjev, zametov, plazov in največ pa radi prehudega mraza.

Grki so si znali pridobiti zimo za svojo zavezništvo. Predvsem so si osvojili snežne plazove, ki prežijo povsod po dolinah med gorskimi velikani, kot strašno napadalno orožje. Z letalskimi bombami in topovskimi granatami prožijo Grki plazove na sovražnika ter mu na ta način zastirajo steze, pota in obenem v tolikih primerih zasujejo vojaštvo, vojni material, ter onemogočijo prodiranje in umik.

Italijansko vojaštvo, ki je vajeno milejšega podnebja, hudo trpi radi albanskega mraza. Ni pa še bilo slišati, da bi tožili Grki nad nezmožnostjo zime in vendar ni mogla mala Grčija oskrbeti svojih bojevnikov s kožuhovina-sto obleko.

Cesar pa ni zmogla revna grška vlada, to je storil požrtvovalni narod. Kakor pri nas v južni Srbiji, tako je tudi v gorati Grčiji med narodom najpogostejša in najtoplejša obleka ovčji kožuh z volno na znotraj. Vsi ti grški kmečki kožuhi so bili poslani vojaštvu na fronto. Kdor ne gre sam na bojišče, pošlje drugemu svoj topli kožuh. Prav tako so poslali na fronto vse snežne pluge iz severnih pokrajin Epir ter Makedonija. V bližini bojne črte pa je mobilizirano sploh vse prebivalstvo obojega spola z deco vred. Njihova naloga je, da odstranjujejo sneg in pomagajo pri prehranjevanju bojevnikov.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Smrtna kosa pri Sv. Janžu na Dravskem polju. Nemila smrt se je letos ustavila kar v Prepolah in vse kaže, da se ji nikamor od tam ne mudi. Kot smo že poročali, sta v decembru 1940 umrli 2 ženi v Prepolah. Sledil jima je en majhen otrok. Dne 9. januarja t. l. so nas pa zvonovi opozorili, da je umrla v 62. letu še samska Ogrizek Terezija, svakinja pred dvema tednoma umrle Pesek Marije. Rajna Terezija je bila vzor dekleta, članica Dekliške Marijine

družbe, vneta za dobro. — Ali čudo se vedno dogodi in tako je bilo tudi pri nas, že 10. januarja t. l. so nas zvonovi ponovno opomnili, da je zopet mrla v osebi Jere Sagadin, roj. Ogrizek, sestra zgoraj omenjene Terezije. Prišla je h pogrebu svakinje, a je obenem prišla tudi k svojemu pogrebu. Rajna je bila vzor žene in matere. Pogreb sester rajnic je bil v nedeljo, 12. jan. t. l., ob obilni udeležbi članic Dekliške Marijine družbe in drugih vernikov. Bodí jima zemljica

4.

Nadvorska domačija je stala na hribčku nad podkrajško farno cerkvijo. To je bil mogočen dom, mogočen pa je bil tudi njegov gospodar. Nadvornik je bil plečat mož, ki kljub svojim petinpetdesetim letom še ni imel nobenega sivega lasu na glavi. Njegov nastop, njegov pogled, njegova beseda: vse je pričalo, da je vaje zapovedovati in vladati. Res je bil vladar ne le na svojem domu, temveč tudi v občini. Bil je župan in njegova je morala obveljati, najsi se je ves svet na glavo postavil.

Čisto druga kakor on je bila njegova žena. Bila je majhne postave, pridna ko mravlja, zraven pa tiha ko miš.

Otroci so bili bolj očetu podobni. Vsi so bili postavní in kakor oče samozavestni — ljudje so rekli, da so prevzeti —, bili so trdne volje in se niso dali nikomur